

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Факультет «Економіка та управління»
Кафедра «Менеджмент організацій»

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Декан факультету
_____ Л.П. Вовк
«_____» _____ 2012р.

Рекомендовано
навчально-методичною
комісією факультету «Економіка та
управління»
протокол засідання № 1
від «18» вересня 2012 р.
Голова комісії: к.і.н., доц.
_____ Шипович М.А.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни циклу професійної та практичної підготовки за вибором ВНЗ
«ПРОГНОЗУВАННЯ»
галузь знань - 0306 «Менеджмент і адміністрування»,
напрямок підготовки – 6.030601 «Менеджмент»

Курс – IV, семестр – 8

Рекомендовано кафедрою «Менеджмент організацій», протокол № 1 від
«01» вересня 2012 р.

Зав.кафедрою
д.т.н., проф.

О.П. Мельникова

Програму склала
к.е.н., доц..
«_____» _____ 2012 р.

О. Г. Курган

Лист перезатвердження робочої програми
з дисципліни «Прогнозування»

Вніс зміни до програми

« ____ » _____ 20 __ р.

Рекомендована кафедрою «Менеджмент організацій», протокол засідання № ____ « ____ » _____ 20__ р.,
Зав. кафедрою д.т.н., проф.

О.П. Мельникова _____

Затверджена навчально-методичною комісією спеціальності «Менеджмент організацій», протокол засідання № ____

від « ____ » _____ 20__ р.,

Голова комісії д.т.н., проф.

О.П. Мельникова _____

Затверджена навчально-методичною комісією факультету «Економіка та управління», протокол засідання № ____

від « ____ » _____ 20__ р.,

Голова комісії к.і.н., доц.

М.А. Шипович _____

Вніс зміни до програми

« ____ » _____ 20 __ р.

Рекомендована кафедрою «Менеджмент організацій», протокол засідання № ____ « ____ » _____ 20__ р.,
Зав. д.т.н., проф.

О.П. Мельникова _____

Затверджена навчально-методичною комісією спеціальності «Менеджмент організацій», протокол засідання № ____

від « ____ » _____ 20__ р.,

Голова комісії к.е.н., доц.

Ю. Н. Деречинський _____

Затверджена навчально-методичною комісією факультету «Економіка та управління», протокол засідання № ____

від « ____ » _____ 20__ р.,

Голова комісії к.і.н., доц.

М.А. Шипович _____

Вніс зміни до програми

« ____ » _____ 20 __ р.

Рекомендована кафедрою «Менеджмент організацій», протокол засідання № ____ « ____ » _____ 20__ р.,
Зав. кафедрою д.т.н., проф.

О.П. Мельникова _____

Затверджена навчально-методичною комісією спеціальності «Менеджмент організацій», протокол засідання № ____

від « ____ » _____ 20__ р.,

Голова комісії к.е.н., доц.

Ю. Н. Деречинський _____

Затверджена навчально-методичною комісією факультету «Економіка та управління», протокол засідання № ____

від « ____ » _____ 20__ р.,

Голова комісії к.і.н., доц.

М.А. Шипович _____

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1. Загальні положення

Програму навчальної дисципліни «Прогнозування» розроблено на основі:

- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-кваліфікаційно характеристика бакалавра» напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент»;
- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-професійна програма бакалавра» напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент»;
- АДІ ДВНЗ «ДонНТУ» Навчальний план підготовки бакалавра напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент» 2009 р.

Робоча програма дисципліни «Прогнозування» складена відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою викладання дисциплін, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» і містить всі змістовні модулі, передбачені анотацією для мінімального нормативного обсягу навчального часу.

«Прогнозування» це одна із профілюючих дисциплін, яку вивчають студенти напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент».

Закономірності прогнозування почали з'ясовувати лише впродовж останніх десятиліть. Цей факт пояснюється слабкою потребою в минулому практичної економіки в прогнозах, які б відображали реакцію об'єкта на управління. Постійний соціально-економічний розвиток суспільства потребує невпинного ускладнення процедури управління. За ринкових умов прогнозування стає одним із вирішальних наукових чинників формулювання стратегії й тактики суспільного розвитку. Соціально-економічні прогнози необхідні для визначення можливих цілей розвитку суспільства, забезпечення досягнення їх, сприяють зростанню економічних ресурсів для здійснення найімовірніших та економічно ефективних варіантів довготермінових, середньотермінових і поточних програм, обґрунтуванню основних напрямів економічної й технічної політики, вможливають передбачення наслідків рішень і заходів, що їх вживають у кожен поточний момент, тому знання дисципліни необхідно для плідної творчої діяльності сучасного фахівця-бакалавра з менеджменту за спеціальністю «Менеджмент організацій», тому знання дисципліни необхідно для плідної творчої діяльності сучасного фахівця-бакалавра з менеджменту напряму підготовки – 6.030601 «Менеджмент».

Дисципліна складається з таких розділів:

1. Основні поняття теорії прогнозування.
2. Прогнозування із залученням колективу експертів.
3. Метод найменших квадратів.
4. Адаптивні методи прогнозування.

5. Прогнозування на основі імітаційного моделювання.

1.2. Мета викладання дисципліни

Мета викладання дисципліни полягає в забезпеченні майбутніх бакалаврів з менеджменту загальними теоретичними та практичними знаннями, уміннями і навичками прогнозування соціально-економічних процесів, необхідних для успішної трудової діяльності.

1.3. Задачі вивчення дисципліни і основні вимоги до рівня засвоєння змісту дисципліни

Основними задачами вивчення дисципліни є:

- 1) вивчення поняття і складові елементи процесу прогнозування;
- 2) засвоєння основних методів та правил складання прогнозів, їх видів;
- 3) дослідження методологічних основ статистичного моделювання і прогнозування;
- 4) розвиток у студентів навиків і уміння використовувати методи аналізу і прогнозування на макро- та мікрорівні.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- знати:
 - 1) методи прогнозування, класифікацію прогнозів;
 - 2) особливості соціального та економічного прогнозування;
 - 3) взаємозв'язок прогнозування та соціально-економічного планування;
- мати навички:
 - 1) проводити екстраполяцію тренда на основі аналітичних показників рядів динаміки;
 - 2) здійснювати прогнозування методом експоненціального згладжування;
 - 3) застосовувати на практиці засоби неформальних методів прогнозування.

1.4. Перелік дисциплін, необхідних для вивчення даної дисципліни

Базою курсу «Прогнозування» є наступні основні дисципліни: «Статистика», «Лінійне програмування», «Макроекономіка», «Розміщення продуктивних сил і регіоналістика», «Економіка підприємства», «Основи наукових досліджень», «Фінансовий аналіз», «Інноваційний менеджмент».

1.5. Місце дисципліни в професійній підготовці спеціаліста

«Прогнозування» відноситься до дисциплін циклу професійної та практичної підготовки за вибором ВНЗ і є завершальною при підготовці бакалаврів менеджменту напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент».

2. РОЗКЛАД НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН

Розподіл навчальних годин дисципліни «Прогнозування» за основними видами навчальних занять наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 - Розклад навчальних годин дисципліни «Прогнозування»

Види навчальних занять	Всього		Семестр
	годин кредитів	ECTS	8
Загальний обсяг дисципліни	72	2	72
1. Аудиторні заняття	48		48
з них:			
1.1. Лекції	32		32
1.2. Лабораторні заняття	16		16
3. Самостійна робота	24		24
з них:			
3.1. Підготовка до лекційних занять	2		2
3.2. Підготовка лабораторних занять	5		5
3.3 Підготовка до МРК	8		8
3.4 Виконання індивідуального завдання	9		9
4. Контрольні заходи		залік	залік

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

3.1 Лекційні заняття

Тема і зміст лекцій дисципліни «Прогнозування» наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Теми і зміст лекцій

№ з/п	Назва теми та її зміст	Обсяг лекцій, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	Тема 1 " <u>Основні поняття теорії прогнозування</u> " 1.1. Методологія прогнозування 1.2. Системний підхід в прогнозуванні 1.3. Складні системи 1.4. Об'єкти прогнозування 1.5. Показники прогнозування 1.6. Два підходи до прогнозування 1.7. Тренди в прогнозуванні 1.8. Оцінка якості прогнозування	6	2
2	Тема 2: " <u>Прогнозування із залученням колективу експертів</u> " 2.1. Метод Дельфи 2.2. Облік фону прогнозування 2.3. Метод "Дерева цілей" 2.4. Метод прогнозного графа	6	2
3	Тема 3: " <u>Метод найменших квадратів</u> " 3.1. Виведення формул методу найменших квадратів 3.2. Виведення формул для багатофакторного випадку	6	2
4	Тема 4: " <u>Адаптивні методи прогнозування</u> " 4.1. Експоненціальне згладжування 4.2. Моделі лінійного зростання 4.3. Сезонні моделі 4.4. Метод групового обліку аргументів	6	2
5	Тема 5: " <u>Прогнозування на основі імітаційного моделювання</u> " 5.1. Основні поняття імітаційного моделювання 5.1.1. Етапи організації імітаційного експерименту. 5.1.2. Правила автоматичної зупинки імітаційного експерименту. 5.1.3. Приклад завдання імітаційного моделювання 5.2. Імітаційне моделювання фірми, галузі 5.2.1. Модель конкурентної галузі 5.2.2. Статистичне прогнозування за допомогою павутиноподібної моделі фірми	8	2
	Всього лекційних занять	32	10

3.2. Лабораторні заняття

Таблиця 3.2 – Теми і зміст лабораторних занять

№ п/п	Назва теми та зміст лабораторних занять	Обсяг лабораторних занять, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак.годин
1	Екстраполяція тренда на основі аналітичних показників рядів динаміки.	4	1
2	Прогнозування методом експоненціального згладжування	6	2
3	Засоби неформальних методів прогнозування	6	2
	Всього лабораторних занять	16	5

3.3 Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів складається з самостійної проробки лекційного матеріалу при підготовці до лекцій та лабораторних робіт, роботи з нормативною, довідковою та періодичною літературою, виконанні індивідуального завдання.

Обсяг самостійної роботи наведено в табл. 3.1, 3.2.

Перелік питань для самостійного ознайомлення за кожною темою курсу наведений у таблиці 3.3. В таблиці 3.4 вказані питання для самостійної підготовки до практичних занять.

Таблиця 3.3 - Зміст питань самостійного вивчення за темами курсу

Номер теми	Назва теми та зміст питань для самостійного вивчення	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	2	3
1	"Основні поняття теорії прогнозування" - інструментарій прогнозування; - розвиток прогнозування в сучасній економіці.	2

Продовження табл. 3.3

2	<u>"Прогнозування із залученням колективу експертів"</u>	2
	- переваги та недоліки експертного прогнозування, галузі застосування експертного прогнозування.	
3	<u>"Метод найменших квадратів"</u>	2
	- метод найменших квадратів для різних типів залежностей	
4	<u>"Адаптивні методи прогнозування"</u>	2
	- економічна сутність адаптивних методів прогнозування, сфера їх використання.	
5	<u>: "Прогнозування на основі імітаційного моделювання"</u>	2
	- поняття імітаційного моделювання, його застосування при вирішенні економічних задач, переваги та недоліки	
Всього обсяг самостійної роботи		10

Таблиця 3.4 - Зміст питань самостійної підготовки до лабораторних занять

№ з/п	Назва теми та зміст питань самостійної підготовки	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	2	3
1	<u>Екстраполяція тренда на основі аналітичних показників рядів динаміки</u>	1
	- поняття тренду; - визначення основних параметрів складання моделі, - розрахунок прогнозу.	
2	<u>Прогнозування методом експоненціального згладжування</u>	2
	- визначення параметрів моделі, розрахунок прогнозу, оцінка адекватності моделі.	
3	<u>Засоби неформальних методів прогнозування</u>	2
	- обробка анкет опитування; - розрахунок моди та медіани.	
Всього обсяг самостійної роботи		5

4. ЗАСОБИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Види контролю

Основні контрольні заходи:

- вхідний контроль;
- модульно-рейтинговий контроль знань студентів;
- підсумковий (семестровий) контроль-залік;
- контроль залишкових знань

4.2.

4.2.1 Питання до вхідного контролю

1. Охарактеризувати функцію попиту.
2. Охарактеризувати функцію пропозиції.
3. Дати визначення поняття «валовий внутрішній продукт».
4. Охарактеризувати поняття «ціна».
5. Пояснити механізм формування статистичної вибірки.
6. Перелічити адекватності та достовірності побудованої статистичної моделі.
7. Навести рівняння лінійної функції.
8. Навести формулу розрахунку математичного очікування.
9. Навести формулу розрахунку коефіцієнта парної кореляції.
10. Охарактеризувати механізм побудови кореляційно – регресивної моделі.
11. Розкрити сутність поняття «тренд».
12. Що таке ресурсна орієнтація і соціальні аспекти управління?
13. З чого починається розробка стратегії підприємства?
14. Що лежить в основі ресурсного підходу?
15. Що потрібно для формування стратегічної мети підприємства?
16. В чому є сутність аналізу бізнес-оточення підприємства ?
17. Назвіть методи аналізу бізнес-оточення?
18. На якій основі може здійснюватися ідентифікація стратегічних груп підприємств?
19. Як можуть бути систематизовані ризики по ієрархічних рівнях економіки?
20. Як підрозділяються методи аналізу ризику?
21. В чому сутність портфельного аналізу?
22. Назвіть най значущі чинники *PIMS-аналізу*?
23. Назвіть основні етапи *GAP-аналізу*?
24. Назвіть категорії мети аналізу потенціалу підприємства?
25. На що спирається оцінка бізнесу?

4.2.2 Перелік типових завдань до модульно-рейтингового контролю знань студентів

1. Розкрити поняття "прогнозування", сфери застосування прогнозування для народного господарства, види прогнозування в часі.
2. Класифікація методів прогнозування (схема).
3. основні ознаки системи.
4. основні допущення при прогнозуванні систем і їх показників.
5. Підходи до дослідження систем : Системний підхід, Динамічний підхід, Структурний підхід, Екологічний підхід.
6. Підходи до дослідження систем : Функціональний підхід, Еволюційний підхід, Економічний підхід, Соціальний підхід
7. Підходи до дослідження систем : Інформаційний підхід, Кібернетичний підхід, Оптимізаційний підхід, Ситуаційний підхід.
8. Розкрити поняття "Кібернетичне представлення систем", вказати достоїнства кібернетичного підходу до прогнозування.
9. Представити найбільш поширені способи представлення систем залежно від способів перетворення входів.
10. Поняття "Складна система" в прогнозуванні.
11. Принципи і цілі декомпозиції складних систем.
12. Укрупнена схема процесу прогнозування (схема).
13. приклади складних систем.
14. Об'єкти прогнозування.
15. складові частини інфраструктури.
16. Перерахувати, які питання вирішує передпрогностичний аналіз.
17. Перерахувати види ознак, які рекомендується вибирати як показників прогнозування.
18. Розкрити підходи до порівняння різнотипних ознак.
19. Два підходи до прогнозування.
20. Визначення тренду.
21. Оцінка якості прогнозування. Абсолютні показники.
22. Оцінка якості прогнозування. Порівняльні показники оцінки якості прогнозу.
23. Оцінка якості прогнозування. Якісні показники.
24. перевірка прогнозу на адекватність.
25. способи, на основі яких досягаються точність і надійність прогнозів на основі експертних оцінок.
26. недоліки методу експертних оцінок як способу отримання прогнозів.
27. Метод Дельфи.
28. Облік фону прогнозування.
29. Метод "Дерева цілей".
30. Метод прогнозного графа.

31. Методу найменших квадратів для простих видів залежностей : лінійній функції.
32. формули методу найменших квадратів для простих видів залежностей : квадратичній функції.
33. Формули методу найменших квадратів для простих видів залежностей б: статичної функції.
34. формули методу найменших квадратів для простих видів залежностей : показова функція.
35. формули методу найменших квадратів для простих видів залежностей : функція виду.
36. Метод найменших квадратів для багатofакторного випадку.
37. особливості адаптивних методів прогнозування.
38. Експоненціальне згладжування.
39. Моделі лінійного зростання. Модель Брауна.
40. Моделі лінійного зростання. Двохпараметрична модель Хольта.
41. Моделі лінійного зростання. Трьохпараметрична модель Боксу і Дженкинса.
42. Сезонні моделі. Сезонна модель Уинтерса.
43. Сезонні моделі. Модель з лінійним зростанням.
44. Сезонні моделі. Альтернативні сезонні моделі.
45. Основні поняття імітаційного моделювання.
46. Етапи організації імітаційного експерименту.
47. Правила автоматичної зупинки імітаційного експерименту. Правило зупинки при фіксованому об'ємі вибірки.
48. Правила автоматичної зупинки імітаційного експерименту. Правило зупинки послідовних випробувань.
49. Імітаційне моделювання фірми, галузі.
50. Модель конкурентної галузі.

51

Представлені дані щодо випуску продукції по роках, т:

t	1	2	3	4	5	6
y	20	21	21	23	25	24

Визначити:

Параметри рівняння a_0 та a_1 .

52

Представлені дані щодо випуску продукції по роках, т:

t	1	2	3	4	5	6
y	20	21	21	23	25	24

Визначити:

Коефіцієнт парної кореляції:

$$r = \frac{n\sum y_t - \sum y \sum t}{\sqrt{(n\sum t^2 - (\sum t)^2)(n\sum y^2 - (\sum y)^2)}}$$

53.

Представлені дані щодо випуску продукції по роках, т:

t	1	2	3	4	5	6
y	20	21	21	23	25	24

Середню помилку апроксимації

$$\varepsilon = \frac{1}{n} \sum \frac{|y_t - y'_t|}{y_t} \cdot 100$$

54.

Представлені дані щодо випуску продукції по роках:

t	1	2	3	4	5	6
Виробництво продукції на 1 чол., т. (y)	20	25	31	31	40	56

Параметри рівняння $a_0 = 13,5$ та $a_1 = 5,75$.

$$\alpha = 0,35$$

Розрахувати експоненціальні середні:

$$S_t^{[1]}(y) = \alpha y_t + (1 - \alpha) S_{t-1}^{[1]}(y),$$

$$S_t^{[2]}(y) = \alpha S_t^{[1]}(y) + (1 - \alpha) S_{t-1}^{[2]}(y)$$

55.

Групі експертів було задане запитання про час здійснення певної події.

Після проведення четвертого туру опитування отримані наступні результати

Час здійснення події, x	Кількість експертів, що відповіли на анкету (частота) f	Накопичувальні (кумулятивні) частоти відповідей експертів, f'
До 3	5	5
3-5	7	12
5-7	15	27
7-9	25	52
9-11	20	72
11-13	15	87
13-15	10	97
Більше 15	3	100

Разом	100	-
-------	-----	---

а) розрахувати моду:

$$M_0 = x_{M_0} + i_{M_0} \frac{(f_{M_0} - f_{M_{0-1}})}{(f_{M_0} - f_{M_{0-1}}) + (f_{M_0} - f_{M_{0+1}})}$$

56.

Групі експертів було задане запитання про час здійснення певної події.

Після проведення четвертого туру опитування отримані наступні результати

Час здійснення події, x	Кількість експертів, що відповіли на анкету (частота) f	Накопичувальні (кумулятивні) частоти відповідей експертів, f'
До 3	5	5
3-5	7	12
5-7	15	27
7-9	25	52
9-11	20	72
11-13	15	87
13-15	10	97
Більше 15	3	100
Разом	100	-

розрахувати медіану:

$$M_e = x_{M_e} + i_{M_e} \frac{\frac{\sum f}{2} - S_{M_e-1}}{f_{M_e}}$$

57.

На автопідприємствах міста на 100 автомобілів доводиться в середньому: 48 працівників, 2,6 едениц рятувальної техніки і 40,5 гаражних приміщень. середня оцінка стану рухливого складу - 52 бали. Оцінний ресурсний потенціал підприємства, показників стану рухливого складу і забезпеченості рятувальною технікою привласнюється вага 0,3; показникам забезпеченості трудовими ресурсами і кількості рятувальних засобів - 0,2. Визначити багатовимірну середню забезпеченості ресурсами автопідприємства А, якщо на нім значення цих показників відповідно до 44; 2,9; 36,3; 58.

58.

За даними, наведеними в табл. 1., визначити рейтинги банків за рівнем достатності капіталу. Класифікувати показники на стимулятори та дестимулятори.

Таблиця 1 – Вхідні дані

Показник	Банк			
	А	Б	В	Г
Н1 – відношення зобов'язань до капіталу	16	14	11	15
Н2 – достатність капіталу	12	7	10	13
Н3 – ліквідність балансу	2,24	1,16	0,74	1,23
Н4 – ліквідність активів	0,18	0,21	0,32	0,24

59.

Представлені дані щодо випуску продукції по роках, т:

t	1	2	3	4	5	6
y	40	41	41	43	45	44

Визначити:

Параметри рівняння a_0 та a_1 .

60

Представлені дані щодо випуску продукції по роках, т:

t	1	2	3	4	5	6
y	50	51	51	53	55	58

Визначити:

Коефіцієнт парної кореляції:

$$r = \frac{n\sum y_t - \sum y \sum t}{\sqrt{(n\sum t^2 - (\sum t)^2)(n\sum y^2 - (\sum y)^2)}}$$

4.3 Перелік типових завдань до заліку

До семестрового контролю-заліку винесені питання модульно-рейтингового контролю знань.

5. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І НАВЧАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

5.1. Основна та додаткова література

Основна:

1. Пашута М.Т. Прогнозування та програмування економічного і соціального розвитку: Навч. посіб./ М.Т. Пашута. – ЦНЛ, 2005. – 408с.
2. Єріна А.М. Стратегічне моделювання та прогнозування. Навч. посібник – К.: КНЕУ, 2001. – 344 с.
3. Чернышев С.А. Моделирование экономических систем и прогнозирование их развития: Учеб. для вузов. – М.: Изд-во МГТУ, 2003. – 232 с.
4. Басовский Х.Е. Прогнозирование и планирование в условиях рынка: Учеб пособие.- 3-е изд. – М.: ИНФА, 2008. – 260с.
5. Грабовецький Б.Є. Економічне прогнозування та планування. Навч. посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 188 с.
6. Воронкова В.Г. Соціально – економічне прогнозування: Навч. посіб. Міністерство освіти і науки України. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 288с.
7. Касьяненко В.О. Моделювання та прогнозування економічних процесів: Навч. посіб. – Суми: Унів. Кн., 2006. – 185 с.
8. Владимиров Л.П. Прогнозирование и планирование в условиях рынка: Учеб. пособие. 3-е изд., перераб. и доп. - М.: «Дашков и к», 2004. – 400 с.

Додаткова:

1. Глівенко С.В., Соколов М.О., Теліженко О.М. Економічне прогнозування. Навч. посібник. – 3-тє вид., доп. - Суми.: ВТД «Університетська книга», 2004. - 207 с.
2. Настенко А.Д. Прогнозирование отраслевого и регионального развития. М.: Гемос АРВ, 2002. – 144с.
3. Ханк Д, Джон Е. Бизнес – прогнозирование. – М.; СПб; К.: Изд. дом «Вильямс», 2003. – 656 с.
4. Чертыкин Е.М. Статистические методы прогнозирования. – М.: Статистика, 1975. – 184 с.
5. Дуброва Т.А. Статистические методы прогнозирования. – Учеб. пособие для вузов.-М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 206с.
6. Прогнозирование и планирование в условиях рынка: Учеб. пособ./ Под ред. Морозовой. – 2-е узд. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 279с.
7. Герасенко В.П. Прогнозирование и планирование экономики: Практикум: Учеб. пособие. – Мн: новое знание, 2001. – 192с.
8. Костина Н.И. Финансовое прогнозирование в экономических системах: Учеб. пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 285с.

Методична:

1. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни „Прогнозування” (для студентів спеціальності 7.050201 “Менеджмент організацій” усіх форм навчання) / Укладачі: С.В. Коверга, О.Г. Курган, Ю.В. Гришина. – Горлівка: АДІ ДВНЗ „ДонНТУ”, 2009. - 47с.

2. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з дисципліни «Прогнозування» (для студентів напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» заочної форми навчання) [Електронний ресурс] / укладачі: О.Г. Курган. – Горлівка: ДВНЗ «ДонНТУ» АДІ, 2015. – 1 електрон. опт. диск (CD-R), 12 см. – Систем. вимоги: Pentium; 32 MB RAM; WINDOWS 98/2000/NT/XP; MS Word 2000. – Назва з титул. екрану.